

***UPUTSTVO ZA GRAĐANE
ZA PRIRODNE I DRUGE NESREĆE***

UPUTSTVO ZA GRAĐANE ZA PRIRODNE I DRUGE NESREĆE

Živimo zajedno s rizicima koji, ukoliko se ne kontrolišu, u određenim okolnostima svojim razvojem mogu ugroziti sigurnost ljudi, materijalnih dobara i okoliša. Sve učestalije ti rizici, kako prirodni tako i tehnički, prerastaju u veće nesreće i katastrofe.

Sigurnost i zaštita Vaši su primarni interesi, ali u njihovom ostvarivanju pored uloge namjenski organizovanih hitnih službi i operativnih snaga zaštite i spašavanja izuzetno je značajan i Vaš lični doprinos.

Primjerene preventivne pripreme i sveobuhvatne i pravovremene mjere zaštite i spašavanja čuvaju naše živote i imovinu, umanjuju nastale posljedice, a cjelokupan sistem zaštite i spašavanja čine učinkovitijim.

Stoga se na vrijeme pripremite, kako bi u slučaju prirodnih i drugih nesreća mogli pomoći sebi i drugima.

Prije nesreće:

- Upoznajte se s utvrđenim mjerama i planovima sigurnosti i zaštite za određeni prostor ili sredstvo (stambeni prostor, otvoreni prostor, sredstva javnog prijevoza, sportski objekt, prodajni centar, kino dvorana, škola, disco klub i sl.).
- Upoznajte se s dodatnim – konkretnim mjerama zaštite preporučenim za pojedine događaje koji mogu ugroziti Vašu sigurnost (požar, poplava, zemljotres, toplotni val, olujno nevrijeme s grmljavinom, suša, grad i dr.).
- Upoznavanje s opštim i konkretnim mjerama sigurnosti i zaštite omogućit će Vam lakše prilagođavanje situacijama u kojima možete biti ugroženi ali i postupanje – ponašanje u prostoru u kojem se možete zateći, s obzirom na stvarne uslove u tom prostoru (infrastrukturu, opremu, broj ljudi, sredstva za spašavanje, spasilačke timove, brzinu reakcije i sl.) i događaj koji ugrožava Vašu sigurnost.
- Osposobite se za provođenje mjera lične i uzajamne zaštite. Možete se naći u situaciji koja će zahtijevati Vaše angažovanje u zaštiti i spašavanju života ljudi, imovine i okoliša neposredno nakon nesreće ili za vrijeme njenog trajanja, odnosno prije nego što na mjesto nesreće dođu timovi hitnih službi i operativnih snaga zaštite i spašavanja. U stvarnom životu, posebno kada nastanu katastrofe i veće nesreće, češće se možete naći u takvoj situaciji, prvenstveno iz razloga što organizovane snage zaštite i spašavanja, zbog obima nastalih posljedica, neće biti u mogućnosti istovremeno i hitno odgovoriti na sve zahtjeve za spašavanjem.

- U većini nesreća sistem javne elektrodistribucije, zbog šteta na infrastrukturi, neće biti u funkciji. Zato na vrijeme nabavite tranzistorski radio prijemnik kako biste mogli biti pravovremeno upoznati sa uputstvima nadležnih organa i institucija o preduzimanju zaštitnih mjera kao i drugim korisnim informacijama koje Vam mogu pomoći u provođenju zaštite i ublažavanju mogućih posljedica.

Za vrijeme trajanja nesreće:

- Ako ste pravovremeno preduzeli preporučene preventivne mjere, posljedice će biti minimalizirane u odnosu na one najteže moguće.
- Ne širite paniku, ponašajte se u skladu s ranije dobivenim uputstvima od strane nadležnih organa, kao i onima dobivenim neposredno prije nesreće ili za vrijeme trajanja nesreće i provodite sve preporučene mjere za pojedinu vrstu nesreće, kako biste najbolje zaštitili sebe, članove porodice i druge osobe koje su se zatekle u prostoru pogođenom nesrećom, te istovremeno, na taj način, ublažili posljedice po zdravlje i živote ljudi, kao i štete na imovini i u okolišu.
- U svakoj nesreći, odmah po njenom nastanku, započnite primjenjivati mjere lične zaštite.
- Ovisno o vrsti nesreće, ako Vam razvoj situacije dopusti, započnite s provođenjem mjera lične i uzajamne zaštite i sa spašavanjem tokom njenog trajanja (to ćete moći učiniti npr. u slučaju poplave, ali ne i zemljotresa).

Po završetku nesreće:

- Po nastajanju ili po završetku nesreće (ovisno o vrsti nesreće), nazovite broj 121 i izvijestite o nesreći i njenim posljedicama (oslobodite liniju što prije, ne pitajte za informacije i ne tražite druge podatke. Linije trebaju za operativne potrebe koordiniranja spasilačkih aktivnosti).
- Ne koristite se bez potrebe javnim prometnicama, oslobodite ih za vozila hitnih i spasilačkih službi.
- Ako ste kao spasilac raspoređeni u neku od operativnih snaga zaštite i spašavanja javite se na ranije određeno mjesto, preuzmite opremu i postupajte po nalogima nadređenih.
- Započnite ili nastavite s aktivnostima zaštite i spašavanja, odazovite se pozivima rukovodioca jedinice lokalne samouprave u kojoj živite ili firme u kojoj radite, uključite se u organizovan i integrisan sistem zaštite i spašavanja.